

Z, Zs

Záborszky István dr. (*zábori*), h. államtitkár. 1867 szept. 8-án született Budapesten. Középiskoláit elvégezve, Budapesten jogot hallgatott, majd megszerezte a jogi doktorátust. Tanulmányai befejezése után bírói pályára lépett s mint törvényszéki jegyzőt osztották be az igazságügyminiszteriumba szolgálattételre. Harmincöt esztendeje itt működik, mint a szervezési és építési ügyosztály főnöke. 1919-ben nevezték ki h. államtitkárrá. Fiatal korában nagyobb tanulmányutakat tett külföldön. Munkássága elismerésül megkapta a Lipót-rend lovagkeresztjét és a II. oszt. polgári hadiérdemkeresztet.

Zákány Gyula dr., volt nemzetgyülemesi képviselő. 1889-ben született a somogy megyei Zákányban. A teológiát Pécsen hallgatta, majd jog- és államtudományi doktorátust szerzett a budapesti egyetemen. A háboru alatt az 1. honvédelmi miniszter tábori lelkésze volt. A kommun. alatt a június 24-iki ellenforradalomban, mint egyik megszervezője és vezető résztvevője szerepelt. Az ellenforradalom nem sikerült, mire elmenekült üldözői elől s három hétig erdőkben bujkálva élt. Az első nemzetgyülemesen a tapolcai választókerületet képviselte keresztény párti programmal.

Zákó Milán, volt országgyülemesi képviselő. 1860 jul. 29-én született Bácsszenttamáson. Tanulmányait Zomborban és Budapesten végezte. 1880-ban Bácsbodrog megye tiszteletbeli aljegyzőjévé nevezték ki. 1890-tól 1892-ig zsabolyai főszolgabíró volt. Közben karlócai szerb kongresszusi képviselő volt, mely alkalommal a pátriarchaválasztásban résztvett. 1892-ben és 1896-ban szabadelvű párti programmal egyhangulag megválasztották képviselővé. Az 1896-i, 1901-i ciklus folyamán Pancsova és Versec városok főispánjává nevezték ki. Ez állásától való fölmentésekor a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta. Az 1910-i általános választá-

sokon a nemzeti munkapárt programjával újra képviselő lett.

Zalán Gyula, volt országgyülemesi képviselő. 1877 dec. 2-án született Alsódomborun (Muraköz). A budapesti kereskedelmi akadémiát elvégezve, a 8. huszárezred kötelékében szolgált mint egyéves önkéntes. 1896-ban a budapesti egyetem hallgatója volt, ahol alapvizsgáit tette le, majd Kolozsvárott a jog- és államtudományi doktorátust szerezte meg. Zalamegye törvényhatósági bizottságának tagja volt és elnöke számos határszéli kulturális egyesületnek.

Zambra Alajos dr., egyetemi tanár. 1886 febr. 7-én született Fiumében. A budapesti, bécsi, római és bolognai egyetemeken végzett bölcsészeti és jogi tanulmányokat. Budapesten avatták jogi doktorrá. 1906-ban Milánóban a nemzetközi kiállítás magyar kormánybiztosságához volt beosztva, majd az iparművészeti muzeumhoz nevezték ki.

1920-ban a budapesti egyetemen az olasz nyelv és irodalom tanára lett. Részt vett a Korvin Mátyás magyar-olasz egyesület alapításában; az egyesület titkára és olasz nyelvű folyóiratának szerkesztője. Nagy munkásságot fejt ki irodalmi téren és számos tanulmánya jelent meg, amelyek főként az olasz-magyar vonatkozású kérdésekkel foglalkoznak. De nagy sikereket aratott műfordításával is, amelyeket a Modern könyvtár és a Klasszikus könyvtár adott ki.

Zathureczky István, volt országgyülemesi képviselő. 1860-ban született a biharmegyei Céckén s itt gazdálkodott birtokán. Az élesdi kerületben Farkasházy Zsigmond Justh-párti volt képviselővel szemben választották meg, 1910-ben nemzeti munkapárti programmal.

Zboray Miklós dr. (*zborai*), volt országgyülemesi képviselő. 1866 aug. 30-án

született Gyulafehérváron. Budapesten és Kolozsvárott végezte jogi tanulmányait s itt is avatták doktorrá. Éveken át Polonyi Géza dr. ügyvédi irodájának vezetője volt, majd Olasz-, Francia- és Németországban tett tanulmányutakat. 1895 óta budapesti ügyvéd, 1901-ben lett első-

székben tagja az országgyűlésnek, mikor a marcali kerület néppárti programmal képviselőjévé választotta. Az özszeomlásig képviselte a Házban kerületét. A parlamentben többször intézett éles támadást a kormányok, különösen a Tisza-kormány ellen. Az 1905—6-i országgyűlésen a Ház egyik jegyzője volt. A kommun alatt letartóztatták s egyideig az ügyészség, majd a gyűjtőfogház foglya volt. 1919 máj. 24-én szabadlábra helyezték ugyan, de a diktatura bukásáig naponta kétszer jelentkeznie kellett. A katolikus népszövetség alapítója és volt igazgatója. Számos társadalmi és tudományos egyesület vezetőségében foglalt helyet. Mint védőügyvéd kiváló névre tett szert. Jelenleg politikával nem foglalkozik, kizárólag az ügyvédségnek él.

Zelenka-Zelensky Róbert gróf, a felsőház tagja. 1850-ben született Ujaradon. Tanulmányait Firenzében, Párisban, Hohenheimben és Budapesten végezte. Anyanyelvén kívül angol, francia és német nyelven beszél tökéletesen s utazásai során bejárta egész Európát s Észak-Afrikát. A nemzetközi mezőgazdasági institutum alapításánál Rómában ő képviselte

Magyarországot. 1899-ban kapta a magyar grófságot, 1903 októberében v. b. t. t. lett. Mint nemzetipárti képviselő 1881-ben a lippai kerületet, 1884-ben a szentannai, 1892-ben pedig az ujaradi kerületet képviselte. 1901-ben a világo-si, 1905-ben pedig a lippai kerület választotta meg kormánypárti programmal. Az 1905. elején beállott vál-

ság idején a király a helyzetről való véleményét kikérte. Publicisztikai tevékenységet is folytatott. Számos röpiratot irt pénzügyi, tőzsdei, vámügyi, közigazdasági és szociális kérdésekről s számos cikke jelent meg a Budapesti Hírlapban, a Nemzeti Ujságban, a Köztelekben és más lapokban, valamint folyóiratokban. Főleg közigazdasági kérdésekkel foglalkozott, konzervatív szellemben. Tagja volt a főrendiháznak. Elnöke a Gazdák Biztosító Szervezetének s még számos gazdasági egyesületben visel tisztséget. A felsőházba az örökös jogu főrendi családok küldötték be.

Zelenyák János, volt országgyűlési képviselő. 1860-ban született Szepesalmáson. Középiskolai tanulmányait Lőcsén és Egerben végezte. A teológiát mint a Pázmáneum növendéke a bécsi egyetemen fejezte be, ahol a teológiai tudományok tudorává avatták fel. Mint káplán Szepeshelyen működött. 1887-ben bölcséleti, majd teológiai tanárnak nevezték ki a szepeshelyi papnevelő-intézetnél. Mint tanár megalapította a Szepesi Közlöny című heti társadalmi lapot, hogy a megyében megjelenő két németnyelvű lapot ellensúlyozza. 1895-ben a lőcsei kerületben néppárti programmal választották meg. Ő volt az első néppárti képviselő. 1897-ben bessei, 1903-ban lekéri plébános lett. Irodalmi művei: A szociális kérdés hajdan és most; Az ókor lángelméje; A gyógyónövények hatása és használata; A véredényelmeszesedés stb. 1910-ben az ujbányai kerületben választották meg néppárti programmal képviselővé.

Zeöke Antal dr., országgyűlési képviselő. 1884-ben született Csikszere-dán. Középiskoláit Csikszere-dán végezte, majd pedig államtudományi doktorátust szerzett. Letette az állam-számveteli vizsgát is. Előbb a Postatakarékpénztár budapesti központjának tisztviselője volt, azután a földmivelésügyi miniszteriumba nevezték ki fogalmazónak. Amikor nagyatádi Szabó István 1918 őszén miniszter lett, őt vette maga mellé titkárnak s ezidőtől fogva titkára is maradt nagyatádi Szabó Istvánnak addig, míg képviselőnek meg nem választották. Az Ország-

gos Állatvédő Egyesület főfelügyelője és éveken át szerkesztette az egyesület évkönyvét. A főváros törvényhatósági bizottságának egyedüli kisgazdapárti tagja volt. Mindkét nemzetgyűlésnek tagja volt és a kisgazdák érdekében több beszédet mondott. Az Eskütt-féle kiviteli visszaélések kapcsán bünvádi eljárás indult meg ellene, a nemzetgyűlés mentelmi jogát fel is függesztette, azonban az ügyészség a vizsgálat során megszüntette ellene az eljárást és rehabilitálta. 1926-ban is Gyomán, régi kerületében választották meg egységespárti programmal.

Zerkovitz Emil, nyug. min. tan., volt kormánybiztos. 1870 okt. 15-én született Szegeden. Tanulmányait elvégezve, a kereskedelemügyi miniszterium szolgálatába lépett. Hat évet töltött Amerikában, mint kívándorlási felügyelő a magyar kereskedelmi kormány megbízásából. 1918 novemberben a Károlyi-kormány hajózási kormánybiztossá, majd miniszteri tanácsossá nevezte ki. Közgazdasági szakirodalmi munkásságát fővárosi lapoknál már fiatal korában megkezdte s több éven át volt a Magyarország, majd a Magyar Hírlap belső munkatársa. Önállóan megjelent művei: Amerikai kereskedők; A konzul a külkereskedelemben. Meghalt Newyorkban, 1923 márc. 1-én.

Zeyk Dániel, volt főrendiházi tag. 1851 dec. 20-án született Kolozsvarótt. 1875-ben, vizsgái letétele után, tompaházi birtokára költözött s élénken részt vett az Alsófehérmegyében akkor folyt heves pártküzdelmekben. A megye közéletében kifejtett tevékenységéért a törvényhatóság valamennyi bizottságába beválasztották. Az alvinci kerületet négy cikluson keresztül képviselte a Házban, mint a szabadelvűpárt híve. A közéletben szerzett érdemei elismerésül a király 1903-ban a főrendiház élethossziglan való tagjává nevezte ki.

Zeyk Károly, volt országgyűlési képviselő. 1848 aug. 31-én született Nagy-

enyeden. Az elemi iskolát és a gimnáziumot szülővárosában, a jogot a budapesti egyetemen végezte. Tanulmányai befejeztével állami szolgálatba lépett, majd visszavonult erdélyrészi birtokaira s gazdasággal foglalkozott. Néhai Tisza László leányát vette feleségül. Képviselővé első ízben 1885-ben választotta meg a kolozsi kerület szabadelvűpárti programmal; az 1887-i általános választások alkalmával újra megválasztották, 1910-ben a Kossuthpárti jelölttel szemben régi kerülete mandátumát megint elnyerte, nemzeti munkapárti program alapján.

Zichy Ágost gróf (*zichi és vászonkeői*), volt főrendiházi tag. 1852 jun. 14-én született Penzingben. Zichy Ferenc tárnokmester fia. A jogot Bécsben és Budapesten végezte. 1875-ben József testvérével nagy utat tett Kelet-Ázsiában, honnan Szibérián át utazott vissza. Utjáról a Földrajzi Társaságban több előadást tartott. 1878-ban Észak-Amerikába utazott. 1879-ben képviselővé választották, 1883—1892-ig fiumei kormányzó volt. 1911-ben főudvarnaggyá nevezték ki. Az Akadémia levelező tagjának választotta meg. 1918-ban lemondott főudvarnagyi méltóságáról. Önálló művei: A Boro-Budor Japánban (Budapest, 1877) s Dominion of Canada (1879).

Zichy Aladár gróf, a felsőház tagja. Néhai Zichy Nándor grófnak, a konzervativizmus nagy apostolának, a néppárt megalapítójának a fia. 1864 szept.

4-én született Nagylángon. Iskolai tanulmányait Budapesten, Strassburgban, Innsbruckban és Halleban végezte. Bejárta több ízben Európát. 1893-ban lett a főrendiház tagja s annak két ízben jegyzője is volt. 1893 óta cs. és kir. kamarás. Nagykanizsa választotta meg 1896-ban néppárti programmal első ízben képviselőnek és 1903 óta elnöke is volt az országgyűlési néppártnak, egészen a forradalmi összeomlásig. A képviselőházban nagy feltűnést keltett első beszédeivel, amelyekben az egyházpolitikai törvények revízióját, ka-

tolikus szellemet követelt, de ugyanakkor a nemzeti követelmények teljesítését is. Tagja lett az ellenzék (1905-ben) vezérlőbizottságának és egyik vezére volt a nemzeti ellenállásnak. I. Ferenc József több ízben fogadta kihallgatáson és a koalíciós kabinetben 1906 áprilisától a Felső személye körüli miniszteri tárcát látta el. 1907-ben lett valóságos belső titkos tanácsos. A Wekerle-kabinet lemondásakor lemondott s 1910-ben kisebbségben maradt régi kerületében, a nagykanizsaiiban, ellenben nem sokkal ezután megválasztotta ugyancsak néppárti programmal a bodajki kerület. A nemzeti munkapárt ellen végigharcolta az egész 1910—1918-i ciklust. 1917-ben az Esterházy-, majd az utána következő Wekerle-kabinetben újra a király személye körüli miniszter lett. Az utóbbiban horvát-szlavon-dalmát miniszter is volt egy ideig. A kommunizmus alatt élénk részt vett a szegedi ellenforradalmi mozgalmakban, azután azonban visszavonult az aktív politikai élettől.

Zichy Antal gróf (*zichi és vásonkeői*), volt főrendiházi tag. 1859 ápr. 15-én született Tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. Pozsonymegyei cifferi birtokán gazdálkodott. Meghalt 1921 márc. 24-én.

Zichy Ernő gróf (*zichi és vásonkeői*), volt főrendiházi tag. 1846 nov. 12-én született; bátyja Zichy Géza grófnak, az ismert zeneszerzőnek. Cs. és kir. kamarás. A komárommegyei ácsi birtokán gazdálkodott. Veje Courcy-Mac Gerald, a walesi herceg ezredének kapitánya volt, aki 1902-ben Délafrikában a burok elleni háborúban elesett.

Zichy Géza gróf id. (*zichi és vásonkeői*), volt főrendiházi tag. 1849 jul. 23-án született Sztárán, Zemplénmegyében, a vedródi ágazatból. Atyja, néhai Lipót gróf, a szabadságharcban, mint a Vilmos-huszárok vitéz alezredese küzdött a magyar ügyért. Tanulmányait Nagyszombatban és Pozsonyban végezte. Mint szenvedélyes vadász, 1863 szept. 24-én, az a szerencsétlenség érte Seregélyesen, hogy rosszul sülvén el fegyvere, a golyó keresztül furódott jobb karján, melyet le kellett vágni. Félkezűsége mellett is bámulatós kitartással képezte ki magát a zongorajátékban, melyben vi-

lágíri virtuóz lett; mesterei Mayr-berger, Volkmann és Liszt voltak. Tanulmányai befejeztével a közoktatásügyi miniszterium elnöki osztályában dolgozott; emellett szépirodalommal kezdett foglalkozni. 1872-ben került színre Phrenolog című vígjátéka a Nemzeti Színházban; ezt követte az Álom regénye című regény és 1875-ben A boldogság utja, költői elbeszélés, majd A szerelem harca, színmű, melyet a Nemzeti Színházban szintén előadtak. 1876-ban a Kisfaludy Társaság tagja lett s részt vett a társaság, részint a Petőfi Társaság, — melynek szintén tagja volt — ülésein számos költeményét adták elő; emellett szépirodalmi lapok is nagyszámban közölték balladait, lírai költeményeit, költői beszélyeit, melyek közül a Leányvári boszorkány című Zichy Mihály illusztrálta. A Tíz parancsolat című vígjátékát 1898-ban adták elő nagy sikerrel Pozsonyban. Egy kötet költeménye a Petőfi Társaság kiadásában jelent meg s Ujabb költeményeit az Atheneum adta ki 1892-ben. Művészi diadalutját mint zongoravirtuóz Pozsonyban 1866 márc. 26-án kezdte meg. Körutazásai Skandináv-, Orosz-, Német-, Francia-, Belga-, Olaszországban, Ausztriában és Romániában százezrekre rugó jóvedelmet eredményeztek a humanizmus és kultúra minden elképzelhető intézménye javára. Volkmann Róbertnek diszes siremléket állíttatott. Mint zeneszerző nemcsak hazájában, de külföldön is ismeretes. Nevezetesebb művei: Ave Mária; Dolores-oratorium; Egy vár története; Serenade; Petőfi szelleme; A haza; A zene; A tündérek tava; Zách Klára; Liszt induló; Verbunkos; Etudes; Beethoven-, Mozart-, Chopin-, Mendelsohn-, Liszt-átiratok balkézre; Chaconne Bachtól; Polonaise Chopin A-dur; Nagy Tannhäuser-phantasia; Sonata balkézre; Divertimento-Serenade; Magyar rapszodiák; Magyar ábránd; Rákóczi-induló fantazia; Don Juan fantazia; Zongoraverseny balkézre, zenekarral. 1892-ben Erkel Sándorral együtt irt Hazánk című ünnepi színjátékát adták elő az Operaházban. 1896-ban mutatták be Alár című operáját, 1904-ben Gemma

című tánckölteményét, 1905-ben a Nemo, 1909-ben pedig a Rákóczi Ferenc című operáját mutatta be a budapesti operaház. 1876 óta a Nemzeti Zenede elnöke, 1882-ben kamarás, 1884-ben a Lipót-rend lovagkeresztese lett, azonfelül számos külföldi rendjel tulajdonosa. 1891 febr. 1-én a m. kir. Operaház intendánsa lett, de 1894-ben nejeinek, Karátsonyi Melanie grófnőnek, elhalálózása folytán, lemondott intendánsi állásáról, miután a belső titkos tanácsosi címet elnyerte volt. 1918-ig volt a Zenede elnöke, 1911-ben az Akadémia, 1915-ben a Petőfi Társaság választotta tiszteletbeli tagjává, 1916-ban pedig a Pro litteris et artibus kapta. A Rákóczi-trilógia harmadik részét, Rodostót, 1912-ben írta. Emlékeim címen adta ki 1912—13-ban emlékiratait, amelyek német nyelven is megjelentek. A világháború rokkantjainak utmutatásul írta 1915-ben A félkezű ember könyve című művét. Meghalt Budapesten, 1924 jan. 14-én.

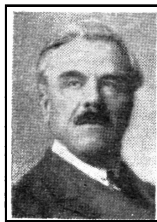
Zichy Géza Lipót gróf dr. (*zichi és vásonkeői*), a felsőház tagja. 1882-ben született Budapesten. Fia Zichy Géza grófnak, az Operaház egykori intendánsának. A középiskola elvégzése után, a budapesti egyetemet hallgatta s itt szerzte meg a jogtudori diplomát. Közgazdasági téren munkálkodik, de emellett nagy pártolója a zene- és képzőművészetnek, melyek iránti szeretetét atyjától örökölte. Élénk tevékenységet fejt ki a magyar közgazdasági életben, számos ipari és kereskedelmi vállalat igazgatóságában foglal helyet. A politikában aktív szerepet mindedig nem vállalt.

Zichy Gyula gróf dr. (*zichi és vásonkeői*), kalocsai-bácsi r. k. érsek, a felsőház tagja. 1871 nov. 7-én született Nagylángon. Középiskolai tanulmányait Kalksburgban és Székesfehérvárott végezte, a teológiát az innsbrucki egyetemen. Budakeszin segédlelkész volt, majd Rómában a Gergely-akadémián tudori oklevelet szerzett. XIII. Leó pápa, aki őt nagyon szeretete jóságáért és tehetségéért, szolgálat-

tevő kamarásként magához vette és e minőségben működött X. Pius mellett is, míg 1905-ben pécsi püspökké nem nevezték ki. A pápa maga szentelte őt püspökké a sixtusi kápolnában. Pécsi püspöksége örökké emlékezetes marad, mert nagy alkotásokkal gazdagította a püspökséget. 1923-ban lett a kalocsai érseki szék apostoli adminisztrátora, majd 1924-ben iktatták az érseki székbe.

Zichy István gróf (*zichi és vásonkeői*), volt országgyűlési képviselő. 1865 ápr. 8-án született a fejérmegyei Ujfalun. Középiskoláinak elvégzése után jogot hallgatott s hosszabb külföldi utat tett. Hazatérve, 1895-ben, feleségül vette Péchy Margit grófnőt és azóta mezőkövesdi és zichyujfalusi birtokain gazdálkodott. Az 1910-i általános választások alkalmával nemzeti munkapárti programmal a mezőkövesdi kerület választotta meg képviselőjévé.

Zichy János gróf dr. (*zichi és vásonkeői*), országgyűlési képviselő. 1868 máj. 30-án született Nagylángon. Középiskolai tanulmányait a jezsuiták

kalksburgi intézetében kezdte s a székesfehérvári cisztercita főgimnáziumban fejezte be. Egyetemi tanulmányait Berlinben és Budapesten végezte. Jogot hallgatott s 1892-ben az államtudományok doktorává promoveálták.

Egyetemi polgár korában ő alapította a Szent Imre-kört, melyből később a Szent Imre-internátus fejlődött. Ennek az intézménynek máig is elnöke. Tanulmányai befejeztével közigazgatási szolgálatba lépett. 1894-ben tagja lett a főrendiháznak s ekkor megvált a közigazgatástól. 1896-ban a zurányi kerület néppárti programmal képviselővé választotta. Az 1896—1906-iki országgyűlés feloszlása után Szabadbárádon lépett fel és 1901-től 1910-ig ezt a kerületet képviselte az országgyűlés képviselőházában. 1903-ig elnöke és vezérszónoka volt az országgyűlési néppártnak. Ebben az évben lemondott az elnökségről, mert a katonai létszámemelés körül kitört obstrukciót, amelyben pártja teljes erővel vett részt,

nem helyeselte s egy évvel utóbb, 1904 őszén, kilépett a pártból is. A néppárt akkoriban, a Tisza István miniszterelnök által 1904 március 4-én előterjesztett házszabályszigorítás ellen foglalt állást, ő azonban ezt maga is szükségesnek tartotta s pártja álláspontját nem tudta összeegyeztetni a magáéval. Ekkor pártokon kívül maradt egész 1906 májusáig, amikor az alkotmánypárthoz csatlakozott. Belépő nyilatkozatában azt a fontos kijelentést tette, hogy az egyházpolitikai törvények revíziójának kérdése — a néppárt programjának ez volt a gerince — elvesztette az aktualitását s ezzel a néppárthoz való viszonya végképen megszakadt. Az alkotmánypárt feloszlása után a nemzeti munkapárthoz csatlakozott s 1910 márc. 1-én Khuen-Héderváry Károly gróf kormányában, Ferenc Ferdinánd trónörökös egyes kivánására kultuszminiszterré neveztetett ki. Tárcájáról 1912 végén, a Dési—Lukács perben tett tanuvallomása miatt, mely pártjában s a minisztertanácsban is nagy feltűnést keltett, mondott le. Az 1910-iki választásokon négy helyen is fellépett. Szabadbárándon, Egerben és Pécsen választották meg s ő az egri mandátumot tartotta meg. A kultusztárcáról való lemondása után is tagja maradt a munkapártnak, később azonban, már a háború alatt, egy Tisza Istvánnal támadt konfliktusa miatt kilépett onnan. A Wekerle-kabinetben ismét kultuszminiszter volt. Cs. és kir. kamarás s 1908 óta valóságos belső titkos tanácsos. Néhai Ferenc Ferdinánd trónörökösnek bizalmasai közé tartozott. A főherceghez való viszonya egy ízben súlyos konfliktushoz vezetett Széll Kálmán akkori miniszterelnök és a trónörökös között. A trónörökös ugyanis Pétervárra készült 1899-ben, a cári udvar látogatására s a magyar főurak közül Zichy János grófit óhajtotta magával vinni. Széll Kálmán ezt rossz néven vette, mert Zichy János, mint a néppárt elnöke, exponált ellenzéki politikus volt s panaszt emelt a királynál, aki aztán rávette a trónörökös eredeti terve elejtésére. A főherceg engedett és Festetics Tasziló gróf kíséretében ment el Pétervárra, de ettől kezdve legyőzhetetlen ellenszenvvel volt a magyar kormányzat iránt. Zichy János gróf egyébként később mint kultuszminiszter

elvesztette a főherceg kegyeit, még pedig azért mert megszervezte s felállította a görög-katolikus magyar püspökséget. A kommün alatt Bécsben tartózkodott s részt vett a Bethlen István gróf vezetése alatt lefolyt ellenforradalmi mozgalmakban. Az első nemzetgyűlés feloszlása után életre hívta a Nemzeti Összetartás Klubját, amelyben legitimista politikusok csoportosulnak. A második nemzetgyűlési választáson mint pártonkívüli győzött Lövön. Később létrehozta a keresztény gazdasági pártot, majd ennek a keresztény szociális párttal történt fúziója után a keresztény gazdasági és szociális pártot, melynek ő az elnöke. Parlamenti felszólalásainak mindig osztatlan visszhangja volt. Igen nagy feltűnést keltett a frankvitában elhangzott beszéde, amelyben megvédte Bethlent, ellenben élesen kikelt a felelőtlenkedések s kalandorok ellen. 1926-ban, mint a győri lajstromos kerület listavezetője tartotta meg a mandátumát s a móriról, ahol szintén megválasztották, lemondott.

Zichy József gróf (*zichi és vásonkeői*), volt főrendiházi tag. 1841 nov. 13-án született Pozsonyban. A bécsi egyetemen jogtudori oklevelet szerzett és 1862-ben a királyi táblához lépett be szolgálattételre. 1865-ben országgyűlési képviselővé választották, 1867-ben pedig miniszteri osztálytanácsos lett. 1870-ben már fiumei kormányzó, azután földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, majd közmunka- s közlekedésügyi miniszter lett. 1876-ban és 1877-ben nagy utazásokat tett Ázsiában és Amerikában. 1889-ben pozsonyi, később trencsényi főispánná nevezték ki, ez állásától azonban megvált, midőn a kormány szabadelvű egyházpolitikai programját hirdette. A Lipót- és vaskoronarend nagykeresztese, belső titkos tanácsos volt. Meghalt Védördön, 1924 nov. 11-én.

Zichy Nándor gróf (*zichi és vásonkeői*), volt főrendiházi tag. 1861 ápr. 18-án született Nagylángon; Nándor gróf királyi tárnokmester elsőszülött fia. Cs. és kir. kamarás. Fejérmegyei, dunaadonyi birtokán gazdálkodott. Meghalt 1924 jan. 21-én.

Zichy Ödön gróf (*zichi és vásonkeői*), volt főrendiházi tag. 1874 szept. 23-án

született. Tanulmányait elvégezve, Bihar- és Fehérmegyében levő birtokain gazdálkodott. Cs. és kir. kamarás. 1907-ben vette nőül Bethlen Gabriella grófnő, csillagkeresztes hölgyet.

Zichy Rafael gróf (*zichi és vásonekeői*), volt főrendiházi tag. 1877 márc. 12-én született Budapesten; néhai Zichy Jenő gróf fia. Cs. és kir. kamarás. 1901-ben feleségül vette Pallavicini Edina örgrófnő, csillagkeresztes hölgyet. A főrendház jegyzője volt.

Zichy Tivadar gróf (*zichi és vásonekeői*), volt főrendiházi tag. 1847 jun. 15-én született Pozsonyban; néhai Ferenc gróf, királyi tárnokmester másodszületett fia. Diplomáciai pályára lépett; több évig Párisban, mint követ-ségi tanácsos működött, majd a württembergi, badeni, hesszeni és bajor udvaroknál, mint rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter teljesített szolgálatot. 1905 jul. 1-én nyugalmába vonult. Belső titkos tanácsos. 1906-ban és 1908-ban a közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottságnak elnöke volt. Meghalt 1927 jul. 11-én.

Zichy-Meskó Jakab gróf, volt főrendiházi tag. 1872 ápr. 2-án született Kasán, Rezső gróf, főispán és Péchy Jaqueline grófnő fia. Szülővárosában járt gimnáziumba s ugyanott végezte gazdasági tanulmányait. Mint okleveles gazda vette át családi birtokai kezelését. 1896—1901-ig a gönczi kerületet képviselte nemzetipárti programmal az országgyűlésen. 1898-ban kapta meg a kamarási címet. 1902 febr. 4-én meghívót kapott a főrendiházba s azóta állandóan tagja volt 1918 őszig. A háború alatt, mint tartalékos hadnagy teljesített harcéri szolgálatot. 1903-ban kapott engedélyt a Zichy-Meskó kettős családnév viselésére, mely a gróf Zichy Henrikné báró Meskó Irén-féle hitbizomány élvezeteivel kapcsolatos. A forradalmak óta gazdálkodással foglalkozik. Az örökösjogu főrendi családok választottjaként szerepel a felsőházi póttagok sorában.

Zlinszky István (*roglaticai és gyóni*), országgyűlési képviselő. 1875-ben született Nagykátán. Középközlői elvégzése után a felsőkereskedelmi iskolát

végezte el. Tökéletesen beszéli a német, francia, angol és spanyol nyelvet, megfordult Európa minden államában, továbbá Afrikában és Amerikában. Öt évig hírlapíróskodott Aradon, megalapította a „Függetlenség“ című napilapot s annak s főszerkesztője is volt. 1917-ben a „Politika“ című közgazdasági, társadalmi és politikai folyóiratot alapította, amelynek szintén főszerkesztője lett. Ő indította meg a magyar sajtóban az első sportrovatot a „Magyarország“ hasábjain. Az Uránia Tudományos Színházban nagy sikerrel előadott „Sport“ szerzője. Az 1905. és 1906. évi általános választások során a dorogi kerület függetlenségi és 48-as programmal képviselőjévé választotta meg. A függetlenségi párt kettészakadása után a Kossuth-párt háznagya lett s a képviselőház is háznaggyá választotta. Előadója volt a beruházási javaslatoknak s tagja a delegációnak és a kivándorlási tanácsnak. 1917-ben a Kossuth-párt ügyvezető alelnöki tisztét töltötte be. 1922-ben Bethlen István gróf felhívására a függetlenségi és 48-as párt tagjaival csatlakozott az egységspárthoz.

Zmejanovics Gábor, verseci g. kel. szerb püspök, volt főrendiházi tag. 1847 aug. 25-én született Dobanovciban, a Szerémségben. 1882-ben lépett be a szerzetesi rendbe, azután mint tábori lelkész hittant tanított Szerajevóban. 1891-ben a krusedoli zárda vezetésével bízták meg. 1896-ban választották meg verseci püspökké, 1908-ban pedig pátriárkává választották, azonban a király a választást nem erősítette meg.

Zoltán Béla dr. (*csepei*), a felsőház tagja. 1865 jan. 31-én született Budapesten. Középiskolai és jogi tanulmányait befejezvé, 1888-ban bírói szolgálatba lépett s 1900-ig a budapesti kir. kereskedelmi törvényszéknél teljesített szolgálatot. Ebben az esztendőben az egyiptomi nemzetközi vegyes bírósághoz neveztetett ki bíróvá. 1904-ben alelnöke,

1908-ban pedig elnöke lett az alexandriai elsőfoku vegyes törvényszéknek, 1912-ben az alexandriai vegyes fellebbviteli törvényszék bírójává. Ebben az állásban működött egészen a háború kitéréséig, amikor visszatért Budapestre. Még ugyanebben az esztendőben a király kuriai bírójává nevezte ki. A forradalmak idején visszavonult, de az alkotmányos viszonyok helyreálltával néhány hétig (1919 szeptember 22-től november 24-ig) a Friedrich-kormány igazságügyminisztere volt. 1921-ben a trianoni békeszerződés értelmében létrejött vegyes nemzetközi döntőbíróóságok megalakulása idején az angol-magyar, francia-magyar, belga-magyar, görög-magyar, japán-magyar, olasz-magyar és jugoszláv magyar döntőbíróóságok magyar tagja lett. A nemzetközi jog egyik legnagyobb tekintélyű művelője hazánkban. Nevének nemzetközi jogászai körökben külföldön is kitűnő csengése van. A felsőházba Pest vármegye választotta meg, amelynek életében, mint virilis földbirtokosnak s közigazgatási bizottsági tagnak van tekintélyes szerepe.

Zubkovics György dr. (*ujszentiványi*), a budai görögkeleti szerb egyházmegye püspöke, a felsőház tagja. 1878-ban született Budapesten. Atyja közigazgatási bíró volt. Középkorai tanulmányait a budai II. kerületi katolikus főgimnáziumban végezte. Ezután a csernovici egyetem görögkeleti hittudományi karára iratkozott be, ahol 1903-ban teológiai doktorrá avatták. Anyanyelvén kívül szerbül, németül, franciául beszél. 1901-ben szentelték diakonussá s a temesvári görögkeleti szerb püspök mellé került titkári minőségben. Nagy tudása és az egyházi élet terén jelentkező rendkívül agilis munkássága révén gyorsan haladt előre és 1912-ben a budai görögkeleti szerb egyház megyéspüspöki székébe emelkedett. Egyháza életében igen tevékeny szerepet visz. 1913-ban tagja lett a régi főrendiháznak s különösen a pénzügyi és igazolási állandó bizottságban fejtett ki élénk munkásságot.

Zsembery István dr. (*derzsényei és zsemberi*), volt országgyűlési képviselő. 1879 jun. 26-án született Budapesten.

Itt végezte tanulmányait is, majd a jog és államtudományok doktorává avatták, azután pedig ügyvédi oklevelet szerzett. A háború alatt időközi választáson Érsekújvár mandátumát nyerte el. Mint országgyűlési képviselőt nevezték ki Moson vármegye főispánjává, később pedig kormánybiztos lett. A népszavazás idején Vas vármegye főispánja volt. A proletárdiktatúra alatt 106 napi fogságot szenvedett. Nagy tevékenységet fejt ki hosszú idő óta társadalmi téren. Negyedszázaddal ezelőtt létesítette a Diákotthont és az ezzel kapcsolatos kórházat. Számos társadalmi, kulturális, szociális és katolikus egyházi egyesület elnöke, illetve vezetője. Munkásságáért a vaskorona-rend III. oszt., a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta; a Máltai lovagrend magisztrális lovagja. Több külföldi kitüntetés tulajdonosa. A Magánalkalmazottak biztosító intézetének elnöke.

Zsigmondy Jenő dr., a felsőház tagja. A bányai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület főfelügyelője. 1849 jun. 6-án született Budapesten. A pesti evangélikus főgimnáziumban végezte középkorai tanulmányait, azután pedig a pesti és a bécsi egyetemen jogot hallgatott és Budapesten ügyvédi vizsgát tett. Budapesten folytatott évtizedeken át ügyvédi gyakorlatot s kitűnő képességei s jogászai hírneve a magyar jogászvilág vezetőegyénségeinek sorába emelték. Huszonegy esztendőn át volt tagja a budapesti ügyvédi kamara választmányának és hat éven át a Kuria ügyvédi tanácsának. Az osztrák-magyar államvasutak jogtanácsosa volt. Már szonhatéves korában a budapesti evangélikus egyháznak szindikusa lett, később az egyház felügyelője. Hoszu évekig volt az egyetemes evangélikus egyháznak főjegyzője, amely tisztjéről lemondott, amikor a bányai ev. egyházkerület

felügyelőjévé választotta. 1911-ben lett a régi főrendiház tagja és ő volt az első gyakorló ügyvéd, aki a főrendiházban helyet foglalt. Évtizedeken keresztül volt fővárosi bizottsági tag s több vállalat és humanitárius egyesület vezetője. 1908-ban a király az udvari tanácsosi címet adományozta részére. Meghalt 1928 okt. 23-án.

Zsilinszky Endre dr. vitéz (bajcsi), volt nemzetgyűlési képviselő. Békésmegyében, Szarvason született 1886-ban. Középiskoláit Békéscsabán vé-

gezte. Azután Kolozsvárra jogot hallgatott, majd Lipcsében és Heidelbergben folytatta jogi tanulmányait, amelyeknek befejeztével a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen jog- és államtudományi

doktorrá avatták. A háboru kitöréséig főispáni titkár volt a Felvidéken. A háboru kitörésekor mint tartalékos hadnagy vonult be szolgálatra a cs. és kir. 3. sz. huszárezredhez. Ezredével együtt küzdötte végig a háborut, résztvett ezredének legtöbb ütközetében s számos szép fegyverténnyel gyarapította annak történetét. 1916-ban sulyosan megsebesült. Vitéz magatartásáért többször kitüntették. Az összeomlás után az ellenforradalmi szervezkedések középpontjába került s tevékeny részt vett a Move megszervezésében. A kommün kitörése után a vörösök elfogták, de sikerült megszöknie és Bécsbe jutnia, ahonnan Szegedre került. Publicisztikai működésével itt nagy szolgálatokat tett az ellenforradalmi kormányynak. A proletárdiktatura bukása után Budapestre sietett, életrehívta a „Szózat“ című napilapot. Vezércikkei, amelyek a „Szózat“-ban láttak napvilágot, harcos temperantumukkal, szenvedélyes sovínizmusukkal és szélsőséges fajvédelmi tendenciájukkal tüntek ki. 1920-ban „Nemzeti ujjászületés és sajtó“ címmel röpiratot adott ki. A nemzetgyűlésen a derecskei kerületet képviselte egységespárti programmal. A nemzetgyűlésnek egyik sokat szereplő tagja volt, aki főként a szélső baloldaliakkal s elsősor-

ban a szocialistákkal folytatott éles csatározásokat. Hírlapírói működését ekkor is folytatta s mint publicista jelentős sikereket aratott. „Előörs“ címen indított később lapot, amelyben a fajvédőpárt politikáját szolgálta, de nem csatlakozott Gömbös Gyulához, mikor ő újra belépett a kormányzópártba. A későbbi választásokon többször vállalt jelöltséget, de kisebbségben maradt.

Zsilinszky Mihály, volt országgyűlési képviselő. 1838-ban született Békéscsabán. Tanulmányait a hallei és berlini egyetemen végezte, azután a

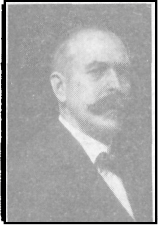

szarvasi gimnázium tanára lett. 1889-ig két cikluson át volt országgyűlési képviselő a békéscsabai, majd a gyomai választókerület mandátuma alapján, 1889-ben Csongrád vármegye, 1893-ban pedig Zólyom vár-

megye főispánja volt, míg 1895-ben a vallás- és közoktatásügyi minisztérium államtitkári állását foglalta el. E minőségében a zólyomi kerület választotta képviselőjévé. Az egyházpolitikai küzdelmek egyik vezérharcosa volt, aki a Rómából származott támadásokkal szemben a hazai protestánsok egyházi szabadságának és jogainak védőjeként szerepelt. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának és majdnem valamennyi tudományos, szépirodalmi és művészeti társaságnak. Negyvenéves szolgálati jubileumát 1901-ben ünnepelte meg. 1896-ban és 1901-ben a békéscsabai kerület mandátumát nyerte el, 1910-ben pedig, mint a nemzeti munkapárt tagját Szarvason és Liptószentmiklóson választották meg képviselővé. A szarvasi kerületet képviselte az összeomlásig. Tíz évi államtitkári munkássága után elnyerte a belső titkos tanácsosi méltóságot s ezenkívül sokirányú áldásos működéséért még a Lipót-rend középkeresztjével is kitüntette a király. Ötven évet meghaladó kiváló alkotásokkal teljes működés után 88 éves korában, 1925 okt. 5-én halt meg.

Zsitvay Tibor dr. (zsitvateői), igazságügyminiszter, a képviselőház volt

elnöke. 1884-ben született Pozsonyban. Néhai Zsitvay Leónak, a kiváló büntetőjogásznak, a budapesti büntetőtörvényszék hosszú éveken át volt elnökének fia. Középiskolai és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, itt szerezte meg a doktori diplomát és az ügyvédi ok-

levelet. Élénk részt vett az egyetemi ifjuság életében. Az Egyetemi Körnek, az Általános Egyetemi Segélyegyletnek, a Budapesti Egyetemi Atlétikai Clubnak és az Egyetemi Turista Egyesületnek elnöke, az utóbbinak alapítója is volt. Élénk mozgalmat fejtett ki az Országos Diákszövetség, a Diákotthon és az Egyetemi Zászlóalj megvalósítása érdekében s e tárgyban számos cikket és több röpiratot írt. Az Egyetemi Lapoknak több éven át főmunkatársa volt. Az 1905-ben Kolozsvárott és 1906-ban Debrecenben tartott országos diákkongresszusokon a budapesti küldöttség vezetője és a kongresszus vezető elnöke volt. Az ő tervei alapján jött létre évtizedes, meddő kísérletezés után 1906-ban az első Országos Diákszövetség. 1909-ben letette az ügyvédi vizsgát, irodát nyitott s az államvasutak ügyésze lett. 1910-ben nősült, neje: baranyánadasi Feichtinger Margit. Jogi szaklapokba számos cikket írt, különösen a közjog, a büntetőjog, a vasuti fuvarjog és a munkásbiztosítás kérdéseiről. Több külföldi tanulmányutat tett. 1914-ben az igazságügyminiszter megbízta a bírák és ügyészek továbbképző tanfolyamán a vasuti fuvarjog előadásával. Az államvasutak központi fegyelmi bíróságának előadója, majd elnöke lett. 1919 augusztusában élénk részt vett a keresztény nemzeti párt alapításában s a programkészítő bizottság tagja volt. 1919 szeptember végén a Friedrich-kormány kinevezte kormánybiztos-főispánná Kecskemétre, hol megjelenésekor a román megszálló csapatok rövid időre letartóztatták. Kiszabadulása után állását mégis elfoglalta s erélyével s higgadságával csakhamar urrá

lett a megszállók kivonulása után fel-támadt szenvedélyeken. Soronkívül államosította a városi rendőrséget, a nyugalmat és összbiztonságot helyre-állította. 1920 május 18-án, sürgős ké-résére felmentették állásából, amikor is a törvényhatósági közgyűlés egyhangu elismerését és ragaszkodását nyilvánította iránta. Visszatért ügyvédi foglal-kozásához s átvette a MÁV. vezető ügyé-szi állását. Részt vett a Kecskeméten 1921-ben tartott országos tanyai kongresszuson, hol a tanyai közigazgatás-ról tartott előadást. Kezdeményezésére 1921 őszén Kecskemét társadalma nagy-szabású gyűlést tartott, melyen a Zsit-vay által régóta propagált „egységes“-párt megalapítása mellett foglalt állást. Ennek a gyűlésnek megbízásából kül-döttség tisztelgett Bethlen István gróf miniszterelnök előtt, aki kijelentette, hogy az „egységespárt“ megalakításá-nak ügyét napirendre tűzi. Az 1922-i általános választásokon Kecskemét II. kerülete képviselőjévé választotta. Hét tanyai templom és nyolc lelkészlak, 28 tanyai iskola, leánygimnázium, ref. ta-nítóképző internátus, városi muzeum, a Jó Pásztor-intézet és számos egyéb in-tézmény (sporttelepek) létesítése és építkezése (új postapalota), tanyai posta- és telefonállomások, autóbusz-járatok rendszerezése, tanyai anya-könyvvezetés, a tanyai központok szapo-ritása és hatáskörben való gyarapodása (pl. járlatlevél), valamint a tisztaugi vasuti és közuti hidnak és az új piarista-gimnáziumnak építkezése jelzik képvise-lői működésének kecskeméti eredmé-nyeit. A nemzetgyűlésen előadója volt a mentelmi és az igazságügyi bizottság-nak, majd az I. bíráló bizottság elnöke. 1924 március 20-án a nemzetgyűlés al-elnökévé választotta. 1926 elején a par-lamenti pártok egyhangulag választották meg a frankhamisítási bűnügy politikai hátterének megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság elnökévé. Összes társadalmi tisztségeiről s az ügyvédi gyakorlatról is lemondott, az államvas-utak szolgálatából pedig, mint igazgató-helyettes-főügyész nyugalomba vonult, midőn 1926 október 19-én a nemzetgyű-lés egyhangulag elnökévé választotta. Főként ettől az időtől kezdve hatalma-

san bontakozott ki kivételes egyénisége. Klasszikus elnöki székfoglalója országszerte rendkívüli feltűnést keltett. 1927 január 31-én ugyancsak egyhanguan elnökévé választotta a képviselőház is. Zsitvay Tibor, aki nemcsak egyik legkiválóbb szónoka és jogásza a parlamentnek, — amiként atyja mintaképe volt az igazi bírónak — ugy ő mintaképe az igazi parlamenti elnöknek. Igazságszerető, méltányos és pártatlan. Ugy nemzetgyűlési elnökké történt megválasztása alkalmával, amikor a hírlapírók élén Lenkey Gusztáv, a Parlamenti Tudósítók Szindikátusának elnöke, üdvözölte, mint másodizben, amikor Rákosi Jenő vezette a parlamenti tudósítókat elébe, s őt atyjának méltó fiaként köszöntötte, olyan beszédekert mondott, amelyek a politika kimagasló eseményei voltak. A kecskeméti lajstromos kerület, 1926. dec. 11-én az egységspárt listavezetőjeként egyhanguan országgyűlési képviselővé választotta. Minthogy a kecskeméti választást petícióval támadták meg, a második helyre vonatkozó eredményt vitássá téve, így a listavezető Zsitvay mandátuma sem volt végleg igazolható, elvállalta a rétsági kerület felajánlott jelöltségét. 1927 febr. 25-én ott is egyhangulag választották meg. Zsitvay Tibor nevét minden alkalommal kombinációba hozták az igazságügy-miniszterségre, mikor a politikai hírek közeli kormányrekonstrukcióról szóltak. 1929 jan. 8-án Pesthy Pál igazságügyminisztert a kormányzó saját kérelmére felmentette az igazságügyi tárcától s ekkor pártkülönbség nélkül mindenki Zsitvayt tartotta a legalkalmasabbnak erre a fontos és súlyos feladatokkal járó pozícióra. Így tehát általá-

nos meglepedést is váltott ki, mikor febr. 4-én megjelent Zsitvay Tibor igazságügyminiszteri kinevezése. Az új igazságügyminiszter első ténykedése az volt, hogy a sajtótörvény reformjának tervezetét, melyet elődje alatt készítettek el és amely igen éles hírlapi csatározásokat idézett fel, egy ankét elé vitte, ahol a meghívott szakemberek részletesen kifejtették véleményüket és a miniszter végül kijelentette, hogy az új reformtervezetet az elhangzott kifogások figyelembevételével fogja a miniszterium elkészíteni. Zsitvay Tibor mint igazságügyminiszter a képviselőházban nagy beszéd keretében ismertette hatalmas programját, amely a mai időknek megfelelő rendkívül fontos és nagy jelentőségű reformokat tartalmaz.

Zsolnay Miklós, volt főrendiházi tag. 1857-ben született Pécsen. Tanulmányai elvégzése után kereskedelmi pályára lépett s atyja elhalálózásakor átvette a pécsi és budapesti gyárak vezetését s ezeket sikeresen tovább is fejlesztette. Mint számos iparvállalatnak elnöke, nagy közhasznú munkásságot fejtett ki. Erdemei elismeréséül a király élet-hossziglan főrendiházi taggá nevezte ki. Bécs mellett egy szanatóriumban halt meg 1922 febr. 25-én.

Zsibory József, volt országgyűlési képviselő. 1864 jan. 14-én született Bezdánban. Középkoláit Baján, Kalocsán és Zomborban, jogi tanulmányait Budapesten végezte s 1903-ban ügyvédi vizsgát tett. Apatinban telepedett le mint ügyvéd. Mandátumát 1910-ben pótválasztáson nyerte el a nemzeti munkapárt programjával az apateleki kerületben.

